

EL LLENGUATGE

Sense dubtar

Entre un adverbí d'afirmació i un adverbí de dubte no sempre hi ha una frontera o un límit ben precís i definit. I aquest fet lingüístic no és sinó el reflex d'una realitat lògica, és a dir, d'un fet real: el més lleu i gairebé imperceptible afebliment de la certesa, de la seguretat, ens situa sense adonar-nos-en en el camp del dubte, de la vacil·lació.

Així, adverbis com *certament*, *indubtablement*, *evidentment*, *indiscutiblement* i *inqüestionablement* són ben bé, en tots els casos, adverbis d'afirmació, però, en canvi, *segurament* i fins i tot *sens dubte*, malgrat que el valor dels seus components sembla ben explícit, són en realitat usats en alguns casos amb un significat més acostat al dubte que no pas a l'afirmació inqüestionable.

Observem que el Diccionari Fabra no deixa de reconèixer aquest doble valor de l'expressió adverbial *sens dubte*, que admet com a equivalent de *certament* i de *probablement*.

Però al marge de l'afebliment del valor d'alguns dels adverbis d'afirmació que en fa adverbis de dubte, aquestes dues classes d'adverbis tenen en comú un fet que els diferencia clarament dels adverbis de manera: i és que els primers, dit amb paraules molt concises de Fabra (*Gramàtica catalana*, 1956, pàg. 85), «no fa(n) sinó indicar l'opinió del qui parla relativament a allò que diu». Així, en una frase com *Vindrà certament abans de la primavera*, l'adverbí *certament* no indica pas la manera com vindrà algú, sinó que expressa la seguretat del qui parla relativament a la vinguda d'algú dins d'un temps determinat.

Però es pot esdevenir que ens importi precisament d'indicar que algú va realitzar una acció determinada sense experimentar, ell mateix, cap dubte, cas, doncs, en què caldria recórrer a una expressió adverbial que fos inconfusiblement de manera. Així, si diem, per exemple, *Va triar indubtablement el més cas de tots*, l'adverbí *indubtablement* continua essent d'afirmació, i ningú no interpretarà que modifiqui la manera com algú va triar alguna cosa sinó com l'expressió del sentiment del qui parla. En canvi, si diem *Va triar sense dubtar el més car de tots*, amb el conjunt *sense dubtar* modifiquem ben bé l'acció del verb *triar*. És, doncs, realment, una locució adverbial de manera, tal com ho són també *sense vacil·lar* o *sense pensar-s'hi gens*, frases o locucions amb un significat idèntic o afi.

Albert Jané